PRESSEMAND I POLAROMRÅDET

Af kæmner *Jørn Würtz*

Under et af mine ophold i Nordgrønland fik jeg lejlighed til at prøve mine journalistiske færdigheder ved i en periode at beklæde et fritidsjob som stedlig dansk korrespondent.

Denne korrespondentvirksomhed til den grønlandske radioavis' nyhedsudsendelser finder sted i alle byer kysten langs og bestrides normalt af to personer i hver by. Den ene står som repræsentant for den lokale befolkning og den anden som repræsentant for de udsendte.

Når arbejdet afvikles uden at denne gode ordning lider afbræk, og begge korrespondenter viser lidt interesse for faget, vil alle nyheder uden større vanskeligheder kunne bringes i land.

Hvor dette foregår, var bysamfundet ikke i særlig grad præget af den ny tids udvikling, og det var altså ikke primært på disse områder, man kunne hente stof; derimod var det fra de frie erhververes dagligdag, fra deres spændende kamp på havet, når byttet skulle sikres, at de fleste af de nyheder, som havde mere end lokal interesse, skulle hentes

Når nyhederne overvejende måtte findes blandt fiskerne og fangerne, forstår man, at det i almindelighed ikke var den danske korrespondent, som havde mest at lave; men uheldigvis var der ikke i den tid, hvor jeg skulle glimre med min journalistiske flair, nogen aktiv grønlandsk korrespondent. Min kollegas helbredstilstand var sådan, at den afskar ham fra at yde nogen nævneværdig indsats, og spørgsmålet om en mulig afløser var endnu ikke taget op, da den pågældende havde gjort god fyldest tidligere, og sygdommen vel måtte få en ende

På denne baggrund blev intet bedre af, at vort dagliglivs helte, fiskerne og fangerne, ikke fandt det værd at lade deres oplevelser gå videre til andre end de kredse, som forstod, hvad sagen drejede sig om, og det vil sige den nærmeste familie og stedets frie erhververe. Når hertil kom, at jeg ikke forstod så meget grønlandsk, at jeg kunne gøre mig det klart, om spredte ord og sætninger hørt ude i byen var brudstykker af nyheder af den rette karat, havde jeg under min periode som enerepræ-

sentant for korrespondentvirksomheden naturligt en følelse af utilstrækkelighed i tjenesten.

Jeg fanger kun de små nyheder, medens de store får lov at løbe, sagde jeg tit til min kone. Får jeg endelig en af de store i nettet, er nyheden af så gammel dato, at det ville være absurd at servere den i radioavisen.

Men en skønne dag blev disse ord uventet gjort til skamme.

Engang i begyndelsen af året blev jeg tilfældigt kendt med, at en fanger fra et nærliggende udsted var drevet ud med isen. Hvornår det var sket, og om han var kommet tilbage igen, var der ingen, der vidste. Da vanskelige besejlingsforhold hindrede kontakten med udstedet, og da de efterfølgende dage ingen yderligere oplysninger gav, gled sagen snart ud af hukommelsen.

En dag fik jeg besøg af en fanger, som havde et ærinde på kontoret. Medens jeg udfyldte nogle skemaer, underholdt fangeren og tolken sig med hinanden, og tolken plejede ved sådanne lejligheder fra tid til anden at lade falde et par ord til mig, hvis samtalen gav ham noget, som han skønnede ville interessere mig at høre.

Jeg fik da også at vide, at fangeren var træt og trængte til søvn efter at have været på hajfiskeri, og at det var koldt at sove ude om natten for tiden; men næppe var fangeren færdigekspederet og ude af døren, før tolken fortalte mig, at det vel må have været forsynet, som havde ladet fangeren slippe levende fra den farlige tur på isen, jeg nok havde hørt om; alle talte kun om det idag.

Alle undtagen korrespondenten.

Men jeg lod ikke tiøren vente for længe, erindringen om den ufuldendte sag om manden fra udstedet, som skulle være gået ud med isen, blev atter så god som ny. Jeg forstod, at der måtte være tale om den samme person – ihvertfald var de fra samme udsted.

En historie med kød på kunne hentes i min umiddelbare nærhed! Jeg nåede fangeren lige uden for kontoret – og kort efter hastede følgende historie i telegrafisk form mod Godthåb:

„Fangeren Robert Quist er ved et enestående held sluppet levende fra en helt eventyrlig, men dødsensfarlig sejlads på et isfjeld.

Han var sidste lørdag kørt ud på slæde for at tilse sine hajlangliner, og medens han var igang hermed, blæste det kraftigt op.

Pludseligt revnede isen et stykke fra land, og inden Quist kunne redde sig i sikkerhed, var revnen blevet så bred, at ethvert håb om at forcere den var udelukket. Quist befandt sig nu på en stor flage, som hurtigt drev ud for en hård østlig kuling. Flagen blev ofte overskyllet, og bølgegangen brækkede til stadighed stykker af, således at Quist hele tiden var fuldt beskæftiget med at få sig selv og slæden reddet over på den flage, der til enhver tid var størst.

Fangeren Robert Quist under sin farlige sejlads på isfjeldet.
En tegning af Hans Lynge.

Efter nogle timers forløb var der kun en ret lille flage med tre indefrosne isfjelde tilbage. Quist forudså den skæbne, som også denne sidste flage ville gå imøde, og fik bjerget sig selv, hundene og slæden over på det største af de indefrosne isfjelde, hvor en skålformet overflade skabte et tvivlsomt opholdssted. Kort efter brækkede isflagen og forsvandt i mørket med de to mindste isfjelde.

Quist var nu med hunde og slæde prisgivet det store isfjeld, som i ensom majestæt fortsatte sin vippende færd ud af Umanak-fjorden i retning mod Ubekendt Ejlande. Han fik af slædens påspændte skind og sejldug lavet en slags læhegn mod vinden og fik sig efter de hidtil udståede strabadser en tiltrængt søvn.

Da han vågnede igen, var det morgen, og fjeldet var efter nærmeste landkending drevet ca. 50 km og befandt sig omtrent midtvejs mellem øerne Agpa og Ubekendt Ejlande. Op ad formiddagen flovede vinden af, den gik lidt efter om i nord, og isfjeldet tog nu en heldig kurs, nemlig i retning af iskanten nordvest for Alkefjeldet Sagdleq. Nogle timer senere arbejdede fjeldet sig her igennem den yderste og ufarbare grødis og lagde sig til rette i den mere faste brudis.

Efter mere end et døgns befordring på isfjeldet kunne Quist nu med hunde og slæde kravle ned herfra og fortsætte færden over brudisen, der imidlertid viste sig dårligere end først antaget. Han mistede hurtigt tre af spandets otte hunde, og

forholdene gjorde det nødvendigt at skære de resterende hunde fri og efterlade slæden.

Ved at springe fra isstykke til isstykke nåede Quist efterhånden ind til den faste is og kom sidst på eftermiddagen frem til den nu nedlagte boplads Agpat, hvor han fik den værste sult stillet ved at spise noget hajkød, der sad i en rævesaks. Han overnattede ved Agpat og fortsatte mandag morgen sin vandring hjemad. Inden længe løb han på nogle slæder fra Uvkusigssat og nåede hen under aften lykkeligt hjem til sit udsted og familien.

Befolkningen havde næret alvorlig ængstelse for Roberth Quists skæbne, men han slap uden mén fra den fantastiske hændelse."

Jeg følte, at det omsider var lykkedes mig at sikre radioavisen en god historie fra deres stedlige korrespondent – det lød som en hel roman, da den ubeskåret blev gengivet i pressen.

Kort tid efter taklede jeg af fra korrespondentvirksomheden og havde naturligvis allerede inden da glemt, at jeg en overgang skulle have haft en følelse af utilstrækkelighed i min nyhedsbetjening – indtil jeg det følgende forår atter løb på min redningsmand, og han fortalte mig, at han ikke rigtigt forstod, hvorfor det dengang absolut var turen på isfjeldet, jeg interesserede mig for, og ikke den hændelse, han havde været ude for fjorten dage tidligere.

Og jeg må indrømme, at det jeg her har fortalt om fangeren fra udstedet, er vand ved siden af den historie, jeg nu hørte.

Men *den* har jeg ikke ladet gå videre – jeg er jo ikke korrespondent mere.